

İMALAT 3.5 YILIN ZİRVESİNDE

İstanbul Sanayi Odası'nın hazırladığı Türkiye İmalat PMI, mayısta 53.5'e yükselerek, imalat sanayiinde Aralık 2013'ten beri gözlenen en güçlü iyileşmeye işaret etti. En-

deksteki yükseliş üretim, yeni siparişler ve istihdamdaki daha yüksek oranlı artışlardan ve tedarikçilerin teslim süresinin uzamasından kaynaklandı. Üretim Şubat 2014'ten be-

ri ölçülen en güçlü düzeyde artarken, yeni siparişlerdeki büyüme 42 ayın en yüksek hızına ulaştı. İstanbul PMI ise aynı dönemde 53.3'e çıktı.

● **Ekonomi Servisi**

İmalat 3,5 yılın zirvesinde

■ İSO tarafından hazırlanan Türkiye İmalat PMI, mayıs ayında 53,5'e yükselerek 3,5 yılın zirvesine çıkarırken, İstanbul PMI ise aynı ayda 53,3'e yükselerek Şubat 2014'ten beri en güçlü iyileşmeye işaret etti. S/10

İmalat 3,5 yılın zirvesinde

ISO tarafından hazırlanan Türkiye İmalat PMI, Mayıs ayında 53,5'e yükselerek 3,5 yılın zirvesine çıkarken, İstanbul PMI ise aynı ayda 53,3'e yükselerek Şubat 2014'ten beri en güçlü iyileşmeye işaret etti.

EKONOMİ SERVİSİ - Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat sanayi performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye ve İstanbul İmalat Sanayi PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketlerinin Mayıs 2017 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50,0 üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, geçen Nisan ayında 51,7 olarak ölçülen **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat PMI Mayıs ayında 53,5'e yükselerek Türk imalat sektörünün faaliyet koşullarında Aralık 2013'ten beri gözlenen en güçlü iyileşmenin gerçekleştiğine işaret etti.

ÜST ÜSTE ÜÇ AY 50,7

DÜZEYİNİN ÜZERİNDE

PMI, mayısta üst üste üçüncü ay olacak şekilde uzun dönem ortalaması olan 50,7 düzeyinin üzerinde kaydedildi. Endekste ki yükseliş üretim, yeni siparişler ve istihdamdaki daha yüksek oranlı artışlardan ve tedarikçilerin teslim süresinin uzamasından kaynaklandı. Üretim Şubat 2014'ten beri

ölçülen en güçlü düzeyde artarken, yeni siparişlerdeki büyüme son 42 ayın en yüksek hızına ulaştı. Anket verileri iç talebin güçlendiğini gösterirken yeni ihracat siparişleri de son üç yılın ikinci en yüksek hızında arttı. İmalat istihdamında Şubat 2015'ten sonraki dönemin en güçlü genişlemesi gerçekleşti. Girdi fiyatları enflasyonu Eylül 2016'dan beri gözlenen en düşük düzeye geriledi.

ENFLASYONİST BASKILAR HAFİFLEMeye DEVAM ETTİ

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI Nisan ayı anket verileri hakkında değerlendirmede bulunan IHS Markit Kıdemli Ekonomisti Trevor Balchin, şunları söyledi: "Türk imalat sektöründeki büyüme Mayıs ayında hız kazandı ve sektörün faaliyet koşullarında Aralık 2013'ten beri en güçlü iyileşme kaydedildi. Üretim, yeni siparişler, ihracat ve istihdam daha güçlü hızda artarken Birikmiş İşler Endeksi kapasite kullanımı üzerinde baskı oluştuğunu gösterdi. Enflasyonist baskılar hafiflemeye devam etti."

2014'TEN BERİ GÖZLENEN EN GÜÇLÜ İYİLEŞME

Nisan ayında 52,1 düzeyinde kaydedilen **İstanbul Sanayi Odası** İstanbul İmalat PMI da Mayıs ayında 53,3'e yükseldi. Endeks, faaliyet koşullarında Şubat 2014'ten beri gözlenen en güçlü iyileşmenin yaşandığına işaret etti. **PMI endeksi** ayrıca uzun dönem ortala-

ması (Ocak 2006'dan beri) olan 50,5'in belirgin bir şekilde üzerinde gerçekleşti. Mayıs ayında beş alt endeksin dördü (girdi stokları alt endeksi dışında) manşet **PMI endeksinde** pozitif katkı sağladı. PMI'da Nisan ayına kıyasla gerçekleşen yükseliş ise yeni siparişler ve istihdam alt endekslerinden kaynaklandı.

ISO TÜRKİYE İMALAT SANAYİ PMI MAYISTA 53.5 OLARAK ÖLÇÜLDÜ

İmalat sektöründe büyüme mayıs ayında hız kazandı

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) mayıs ayında 53.5 olarak ölçüldü. Endeks nisanda 51.7 olarak kayda girmişti. Son verilere göre, Türk imalat sektörünün faaliyet koşullarında Aralık 2013'ten beri gözlenen en güçlü iyileşme gerçekleşti.

İSO, Türkiye ve İstanbul İmalat Sanayi PMI anketlerinin Mayıs 2017 dönemi sonuçları açıklandı. Odadan yapılan açıklamada, eşik değer olan 50.0 üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, nisanda 51.7 olarak ölçülen **İSO Türkiye** İmalat PMI'nı mayıs ayında 53.5 e yükselerek, Türk imalat sektörünün faaliyet koşullarında Aralık 2013'ten beri gözlenen en güçlü iyileşmenin gerçekleştiğine işaret ettiği bildirildi. PMI, mayısta üst üste üçüncü ay olacak şekilde uzun dönem ortalaması olan 50.7 düzeyinin üzerinde kaydedildi. Endekste ki yükselişin üretim, yeni siparişler ve istihdamdaki daha yüksek oranlı artışlardan ve tedarikçilerin teslim

süresinin uzamasından kaynaklandığı belirtildi.

İç talep güçlendi

Üretim, Şubat 2014'ten beri ölçülen en güçlü düzeyde artarken, yeni siparişlerdeki büyümenin son 42 ayın en yüksek hızına ulaştığı dile getirildi. Anket verileri iç talebin güçlendiğini gösterirken, yeni ihracat siparişlerinin de son üç yılın ikinci en yüksek hızında arttığı ifade edildi. İmalat istihdamında Şubat 2015'ten sonraki dönemin en güçlü genişlemesi gerçekleşirken, girdi fiyatları enflasyonu Eylül 2016'dan beri gözlenen en düşük düzeye geriledi.

İstanbul PMI da arttı

Nisan ayında 52.1 düzeyinde kaydedilen **İSO İstanbul İmalat PMI** da mayıs ayında 53.3 e tırmandı. Endeksin, faaliyet koşullarında Şubat 2014'ten beri gözlenen en güçlü iyileşmenin yaşandığına işaret ettiği bildirildi. **PMI endeksi** ayrıca uzun dönem ortalaması (Ocak 2006'dan beri) olan 50.5'in üzerinde gerçekleşti.

Aralık 2013'ten beri en güçlü iyileşme

IHS Markit Kıdemli Ekonomisti Trevor Balchin, verilere ilişkin, Türk imalat sektöründeki büyümenin mayıs ayında hız kazandığı ve sektörün faaliyet koşullarında Aralık 2013'ten beri en güçlü iyileşmenin kaydedildiğini bildirdi. Üretim, yeni siparişler, ihracat ve istihdam daha güçlü hızda artarken, Birikmiş İşler Endeksi'nin kapasite kullanımı üzerinde baskı oluştuğunu gösterdiğini aktaran Balchin, enflasyonist baskıların hafiflemeye devam ettiğinin de altını çizdi.

Tevfik Güngör

gungoruras@superonline.com

Mayısta işler açıldı mı?

OLAYLARIN İÇİNDEN

Hükümetin ekonomiyi canlandırmak için aldığı tedbirlere rağmen üretim artışının başlamadığı tartışılırken, mayıs ayına ait öncü göstergeler, Mayıs ayında ekonomide üretim artışına yol açan gelişmeler olduğunu sergiliyor.

İSO ve **MÜSİAD**'ın İmalat Sanayi Satın Alma Yöneticileri endeksleri, mayıs ayında imalat sanayinde ve ekonominin bütününde canlanmanın başladığını gösteriyor.

-İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Sanayi Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) endeksi mayıs ayında 53.5'e yükseldi. Üretim Şubat 2014'ten beri ölçülen en güçlü düzeyde artarken, yeni siparişlerdeki büyüme son 42 ayın en yüksek hızına ulaştı. Anket verileri iç talebin güçlendiğini gösteriyor. İhracat siparişleri de son üç yılın ikinci en yüksek hızında arttı.

Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği'nin (MÜSİAD), "Sanayi ve hizmet sektörlerini içeren SAMEKS Bileşik Endeksi, mayıs ayında 4.69 puan artarak 57.55 değerine yükseldi. Mayıs ayında sanayi sektöründe 4.26 puan, hizmet sektöründe 4.87 puan artış gerçekleşti. Endekslerin 50.0 puanın üzerine çıkması ekonomide iyileşmeyi işaret ediyor. Mayıs ayına ait çok önemli bir başka öncü gösterge mayıs ayı ihracat rakamları. Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin (TİM) belirlemelerine göre, 2017 Mayıs ayı ihracatı geçen yılın aynı ay ihracatına göre yüzde 15.8 artışla 12 milyar 472 milyon dolar olarak gerçekleşti. Yılın ilk 5 ayında ihracat,

yüzde 10 artışla 63 milyar 146 milyon dolar oldu. Mayıstan geriye 12 aylık ihracat yüzde 5.2 yükselişle 146 milyar 958 milyon dolara ulaştı.

Bütün bunlar ihracatta hareketin başladığını gösteriyor. İhracat artışı ekonomide üretim artışı ile mümkün olur. İhracat artışı üretim artışını işaret ediyor. Mayıs ayında en fazla ihracatı 2 milyar 566 milyon dolarla otomotiv sektörü yaptı. Bu sektörün ihracatı mayıs ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 28.4 arttı.

Otomotiv sektörünü 1 milyar 405 milyon dolarla hazır giyim ve konfeksiyon ve 1 milyar 323 milyon dolarla kimyevi maddeler sektörleri izledi.

Mayıs ayında AB'ye ihracatımız yüzde 16 artış gösterdi. AB'nin ihracatımızdaki payı 48,7 oldu. Mayıs ayında Kuzey Amerika'ya ihracatımız yüzde 24.2, Ortadoğu'ya yüzde 10.8, Bağımsız Devletler Topluluğu ülkelerine yüzde 18.8 ve Uzakdoğu'ya ise yüzde 34.7 arttı. İlk 5 aydaki toplam ihracat artışımızın yaklaşık yarısını AB ülkelerine olan ihracat artışımız oluşturdu. İlk 5 aylık ihracat gelirinin yüzde 9.78'ini Almanya'ya yapılan ihracattan elde ettik. Toplam ihracat gelirinde İngiltere'nin payı yüzde 6.25, Irak'ın yüzde 5.99, İtalya'nın yüzde 5.84, ABD'nin yüzde 5.42, Fransa'nın yüzde 4.45 oranında. Buna karşılık devamlı tartışılan Rusya pazarının toplam ihracat gelirine katkısı yüzde 1.47 oranında.

Mayıs ayındaki bu olumlu gelişmelerin yılın kalan aylarında da devam etmesi, 2017 yılında ekonomik büyümenin beklenenin üzerinde gerçekleşmesine imkan verecek.

Yılın 5 ayında gelen sıcak para 7.2 milyar \$						
(milyon \$)	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	5 ay
Hisse senetleri	-49	331	649	307.4	423.8	1.662.2
Devlet iç borçlanma senetleri	2.281	78	950	1.347.5	847.8	5.504.3
Toplam	2.232	4.9	1.599	1.654.9	1.271.6	7.166.5

Üretici ve tüketici güveni yerine geliyor					
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs
Sanayi Satın Alma Endeksi PMI	48.7	49.7	52.3	51.7	53.5
Reel Kesim Güven Endeksi	100.6	106.2	106.5	106.3	104.8
Bloomberg Tüketici Güven Endeksi	65.2	74.5	78.4	77.2	82.9

İhracat artıyor (milyon \$)	2016		2017		Artış (%)
	Mayıs	10.768	12.472	15.8	
	5 ay	53.521	59.580	11.3	
	Son 1 yıl	132.022	137.663	4.3	

Çeyrekler itibarıyla büyüme (%)	2016	2016		2017	
		1. Çeyrek	4.5	Özel tüketim zayıf	
		2. Çeyrek	5.3	İhracat-1.9 negatif katkı	
		3. Çeyrek	-1.3	Darbe etkisi	
		4. Çeyrek	3.5	Kamu tüketimi zayıf	
2017 1.Ç.	??	İhracat +1.5 katkı, kamu tüketimi canlı, özel tüketim canlı			

BÜYÜME TAMAMDIR

Dört yıl aradan sonra ekonomide en iyi mayıs ayını yaşıyoruz. 2013 Mayıs'ı Türk ekonomisinin pek çok göstergesiyle tepe noktası yaptığı tarihi. Bu kredi notunun yatırım yapılabilir düzeye çıktığı, üçüncü köprüünün ve üçüncü havalimanının temelini atıldığı aydı. Aradan tam dört yıl geçti, yatırım yapılabilir notunu kaybettik. 2016'nın 3. çeyreğinde ekonomi daraldı. Ama 4. çeyrekte toparlandık. Referandum etkisiyle kamusal harcamaların ve özel sektör teşviklerinin etkisiyle canlanma artarak devam ediyor.

Notu kaybetmiş olmamıza rağmen ekonomi bu mayıs ayında adeta kalkışa geçti.

■ Kalkışa geçmede en etkili faktör, özel sektöre büyük teşviklerin verilmesi, Kredi Garanti Fonu aracılığıyla 180 milyar lirayı geçen kredi açılması etkili oldu. Hem şirketler kesimindeki hem bankalar tarafındaki stresi büyük ölçüde aldı. Güven artışının en önemli kaynağı bu.

■ Etkili olan bir faktör de referandumla siyasi belirsizliğin bir ölçüde geride kalması. Sandıktan çıkan sonuçlara göre erken genel seçim ihtimalinin zayıflaması siyasi

Abdurrahman YILDIRIM

aykirdim@higazete.com.tr

belirsizliği zayıflatan bir olgu.

■ Kentlerdeki büyük terör olaylarının azalması da bütün bu ekonomik ortama ve genel gidişatın iyileşmesine pozitif katkı yapıyor. Turizm sektöründe iki yılın ardından nisanda yeniden turist artışı yakalanmasında yılbaşından bu

yana kayda değer terör olayının yaşanmaması da etkili olabilir. Havayolu şirketlerinde doluluk oranları artışı geçti ve bilet fiyatları yükseliyor.

■ İhracat büyümeye pozitif katkı vermeye başladı. Yılın ilk çeyreği için **Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci** ihracatın büyümeye yüzde 1.5 seviyesinde katkı vereceğini söyledi. İkinci çeyrekte de ihracat artışı devam ediyor.

İhracat artışı, dışarıdan sermaye girişinin sümesi, üretici ve tüketici güveninin son dönemin en yüksek düzeyine çıkması, sanayide büyümenin son dört yılın tepe noktasına varması ile büyümede güçlü bir ivmenin yakalandığı görülüyor. Bu haliyle bize yetecek büyümenin yakalandığını tahmin ediyoruz. Daha fazlası ithalat artışı yoluyla cari açık ve yükselen enflasyon olarak bize geri dönebilir.

Dışarıdan para geliyor

Bu yılın beş ayında hisse senetleri ve devlet iç borçlanma senetlerine gelen yabancı kaynak tutarı 7.2 milyar dolara vardı. **Para piyasası ve swap'lara gelen parayla tutar 20 milyar doları buluyor.** Şirketlerin ve bankaların borçlarını yenilemesinde ise sorun yok. Bütün bunlar da küresel likidite ortamının beklenenin ötesinde elverişli olmasıyla gerçekleşiyor.

İhracat artıyor

Dün açıklanan TİM mayıs ayı ihracatı artışın yüzde 15.8'e ulaştığını gösterdi. Bu artışın ortalamayı yükseltmesiyle yılın 5 aylık ihracat artışı yüzde 11.3'e çıkarken, son bir yıllık artışı da yüzde 4.3'e ulaştı. İhracat da, iki yıllık gerileme döneminin ardından bu yıl dünya ekonomisinin canlanmaya başlamasıyla yeniden ivmelendi.

Sanayi canlanıyor

Dün açıklanan mayıs ayı sanayi kesiminin **Satınalma Endeksi 53.5 düzeye yükselerek Aralık 2013'ten sonra en güçlü iyileşmenin yaşandığına işaret ediyor.** Endeksin 50 değerinin üzerinde olması sanayinin büyüdüğünü gösteriyor. İhracat artışı yanında canlanan iç talep sanayi üretimini artırdı. Üretim artışı da büyümenin en büyük lokomotif gücü.

TÜKETİCİ VE ÜRETİCİ GÜVENİ YÜKSELDİ

TÜK'in ve **BloombergHT**'nin endekslerine göre tüketici güveni mart sonrasında toparlanıyor.

Tüketici güveninin artışı büyümenin en büyük belirleyicisi.

Çünkü CSYH'nin yüzde 60'ı tüketimden geliyor. Tüketici güveninin yükselmesinde de, döviz kurlarının sakinleşmesi ve terör ortamının durulması önemli. İhracatın pozitif etkisi yanında yurtiçi tüketim artışı büyümeyi destekleyici yönde seyrediyor. Bütün bunlar, son çeyreklerin en yüksek büyümesini yakalamaya doğru gittiğimizi düşündürüyor.

Eşik değerini üzerindediriz

Beklentiler ve öncü göstergelerde durum gayet iyi gidiyor. Önceki gün MÜSİAD-SAMEKS endeksi açıklandı. Nisan ayına göre 2,0 puanlık yükselişle, bileşik endeks 55,2'ye yükseldi. SA-MEKS-Sanayi endeksi ise, 3 aylık iyileşme sürecini sürdürerek 55,3 seviyesine yükseldi.

İBRAHİM KAHVECİ

Dün ise, **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** Mayıs ayı **İPMİ Endeksi** açıklandı. Aralık 2017'ten bu yana en güçlü iyileşme yaşanmış. Endeks, 51,7 seviyesinden 53,5'e yükseldi. Son 3 aylık ortalama değer de 50,7 ile eşik değeri olan 50,0'nin üzerinde gerçekleşti.

Bu yılın ilk çeyreğinde işlerin ülkemize yakışır şekilde iyi gimedğini sanırım eski yazarımdan hatırlıyorsunuzdur. Sanayi üretimi ilk çeyrekte sadece yüzde 1,8 artırdı. Buna karşılık perakende ciro endeksi reel olarak geriledi. İnşaat yapı ruhsatı da önceki yıla göre azaldı. Bu veriler eşliğinde benim ilk çeyrek büyüme beklentim yüzde 2,0 ve altı. Ama Sayın Ekonomi Bakanımız Nihat Zeybekçi yüzde 4,0 ve üzeri bir büyüme beklentisini açıkladı. Peşin söyleyeyim; inşallah benim tahminin yanlır. Ülkemin iyi olmasından daha büyük mutluluk mu olur...

***

İlk çeyrek beklentimin tersine ikinci çeyrekte işlerin giderek iyileştğini söyleyebiliriz. Yaklaşık olarak 150 milyar liradan fazla parasal genişleme yaşanan ekonomide olumlu etkiler yeni yeni oluşuyor. Yukarıda açıkladığım Sameks ve İPMİ sonuçları oldukça iyi seviyelerde. Henüz sonuçları somatlaşacak veriler gelmedi. Yine de durumun birinci çeyreğe göre çok daha iyi olduğunu söyleyebiliriz.

Evet, finansal göstergelerde henüz çok net düzelmeye ulaşmadı. Mesela **enflasyonda düşüş beklentisi maalesef kırılmadı.** Hatta açıklanacak enflasyonun Mayıs ayında yüzde 12,0 bandını aşabileceğini şimdiden söyleyebiliriz. Çünkü, İstanbul'da fiyatlar geçen yıl gerilerken, bu yıl mayısta arttı. Ramazan ayında mevsimsel etki ile düşmesi gereken meyve-sebze fiyatlarına "**ramazan zammı**" geldi...

Mevduat faizlerinde ise yükseliş sürüyor. Enflasyon artışı ve mevduat faiz artışı elbette kredi maliyetleri üzerinden reel sektörü etkileyecektir. Ama şu anda "**banka dönemi**" ve nerede ise mevduat-kredi faizleri eşitleniyor. Hani hep derim ya, aslolan reel faizle beraber faiz makasıdır. Nominal faizden daha önemli reel faizdir ama benim ısrarla takip ettiğim en önemli kalem "**faiz makasıdır**". Aracılar mevduata ne veriyor; krediden ne alıyorlar? İşte bu farkı bakıyoruz...

Faiz makası konut kredilerinde sızma geldi sayılır. Ticari kredilerde ise yaklaşık 3,0 puanlık veya yüzde 27'lik fark kaldı ki; bu hiç büyük bir oran değil. Bir aralık makasan yüzde 100'ü geçtiğini bile gördük.

İyi ama bu küçük fark nasıl korunacak? Bence imkansız... Nasıl sonlanacağına bakacağız. Bugünlerde borsada yaşanan aygışmanın da ana nedeni bu tablo. Benzer durumu 2000'de yaşamıştık.

***

Bugün asıl noktamız şurası: Öncü göstergeler oldukça iyi. Turizm de 20 ay aradan sonra artış yaşadı. Mesela Hollandalılar bize gelmedi ama Almanlar hiç bakmamış olaylara. En fazla turist Almanya'dan gelirken, geçen yıla göre yüzde 6,0'dan fazla artış var. Rusya'dan gelen turist ise 2015'ten fazla. Ukrayna ise, "Bu girişle Ukrayna'da kimse kalmaz" türünde.

İyi ama neden bu iyimserlik ihracatta net etki göstermiyor? Neden üretimi de aynı oranda artıramıyoruz?

Kurlar son 3 yılda 2,0 liradan 4,0 lira sınırına dayandı. 50 bin dolarlık mal eskiden 100 bin liraydı. Şimdi ise alırken yine 100 bin lira ama satarken 200 bin liraya yükseldi. İhracatın daha çok artması gerekiyordu.

2008'de 127 milyar dolar
2014'de 157 milyar dolar
2017 Mayıs ayında (12 aylık) ihracat 147 milyar dolardı.

Bundan tam 3 yıl önce Mayıs ayında ihracatımız 13 milyar 364 milyon dolardı. Bugün Mayıs ayında ihracatımız 12 milyar 472 milyon dolar...

Ve biz övünüyoruz. (TİM verileri)

***

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre Nisan ayında ihracatımız yüzde 7,4 artarken, ithalatımız yüzde 9,9 arttı. Ocak-Nisan döneminde ise, ihracatımız yüzde 8,7 artarken, ithalat yüzde 8,3 arttı.

Oysa, ithalat ve ihracattan enerji ve altın verilerini çıkardığımızda sunu görüyoruz: İhracat artışı %8,9'a çıkıyor. Buna karşılık ise ithalatımız bırakın artmayı, %1,4 geriliyor. Kur etkisinin dış ticarete yansımaları ithalatta görüyoruz ama maalesef ihracatta yeterince görmüyoruz. Oysa hem **İPMİ endeksi** hem de **SAMEKS** endeksi nerede ise 2014 iyimserliğini yakalamış durumda. O zaman sorun nerede?

İmalat sektöründe 5 yılın en güçlü iyileşmesi

İstanbul Sanayi Odası, Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi PMI'nı mayıs ayında 53,5 olarak ölçtü.

■ **İstanbul Sanayi Odası (ISO)**, Türkiye ve İstanbul İmalat Sanayi Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) anketlerinin Mayıs 2017 dönemi sonuçları açıkladı. Odadan yapılan açıklamada, eşik değer olan 50,0 üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, nisanda 51,7 olarak ölçülen **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat PMI'nı mayıs ayında 53,5'e yükselerek, Türk imalat sektörünün faaliyet koşullarında Aralık 2013'ten beri gözlenen en güçlü iyileşmenin gerçekleştiğine işaret ettiği bildirildi. PMI, mayısta üst üste üçüncü ay olacak şekilde uzun dönem ortalaması olan 50,7 dü-

zeyinin üzerinde kaydedildi. Endeksteeki yükselişin üretim, yeni siparişler ve istihdamdaki daha yüksek oranlı artışlardan ve tedarikçilerin teslim süresinin uzamasından kaynaklandığı belirtildi. Üretim Şubat 2014'ten beri ölçülen en güçlü düzeyde artarken, yeni siparişlerdeki büyümenin son 42 ayın en yüksek hızına ulaştığı dile getirildi. **PMI endeksi** ayrıca uzun dönem ortalaması (Ocak 2006'dan beri) olan 50,5'in üzerinde gerçekleşti. Uzmanlar Türk imalat sektöründeki büyümenin mayıs ayında hız kazandığı ve sektörün faaliyet koşullarında Aralık 2013'ten beri en güçlü iyileşmenin kaydedildiğini bildirdi.

EKONOMİDE CANLANMA

» GÜNGÖR URAS 9'da

EKONOMİ BEKLENENİN ÜZERİNDE CANLANDI

Mayıs ayının öncü göstergelerinden ihracat rakamları ile PMI ve SAMEKS göstergeleri beklentilerin üzerinde çıktı.

İhracat artışı mayıs ayında üretim artışını gösteriyor. PMI ve SAMEKS göstergeleri, mayıs ayında imalat sanayinde işlerin açıldığını, üretimin arttığını, siparişlerin iyi durumda olduğunu haber veriyor.

İhracat artışı başladı

İhracatta beklenen hareket başladı. Mayıs ayında ihracat gelirleri beklentinin de üzerinde arttı.

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM)'in belirlemelerine göre, 2017 Mayıs ayı ihracatı geçen yılın mayıs ayı ihracatına göre yüzde 15.8 artışla, 12 milyar 472 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Yılın ilk 5 ayında ihracat, yüzde 10 artışla 63 milyar 146 milyon dolar oldu.

Mayıstan geriye 12 aylık ihracat yüzde 5.2 yükselişle 146 milyar 958 milyon dolara ulaştı.

Bütün bunlar ihracatta hareketin başladığını gösteriyor.

İhracat artışı ekonomide üretim artışıyla mümkün olur. İhracat artışı üretim artışını işaret ediyor.

Mayıs ayında en fazla ihracatı 2 milyar 566 milyon dolarla otomotiv sektörü yaptı. Bu sektörün ihracatı mayıs ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 28.4 arttı.

Otomotiv sektörünü 1 milyar 405 milyon dolarla

Güngör
guras@milyet.com.tr

hazır giyim ve konfeksiyon ve 1 milyar 323 milyon dolarla kimyevi maddeler sektörleri izledi. Tarım ürünlerinde zeytin ve zeytinyağı sektörü ihracatı artıran sektörler. Mayıs ayında ihracat dolar olarak yüzde

15.8 oranında artarken miktar olarak yüzde 14.4 arttı. Yılın ilk beş ayında miktar olarak yüzde 14.7 iken dolar olarak yüzde 11.3 arttı. Açık anlamıyla, mayıs ayında ihracatta kilo başı ihracat geliri yükseldi.

Mayıs ayında AB'ye ihracatımızın yüzde 16 artışı gösterdi.

AB'nin ihracatımızdaki payı 48.7 oldu. Mayıs ayında Kuzey Amerika'ya ihracatımız yüzde 24.2, Ortadoğu'ya yüzde 10.8, Bağımsız Devletler Topluluğu ülkelerine yüzde 18.8 ve Uzakdoğu'ya ise yüzde 34.7 arttı.

İlk 5 aydaki toplam ihracat artışımızın yaklaşık yarısını AB ülkelerine olan ihracat artışımız oluşturdu.

İlk 5 aylık ihracat gelirinin yüzde 9.78'ini Almanya'ya yapılan ihracattan elde ettik. Toplam ihracat gelirinde İngiltere'nin payı yüzde 6.25, Irak'ın yüzde 5.99, İtalya'nın yüzde 5.84, ABD'nin yüzde 5.42, Fransa'nın yüzde 4.45 oranında. Buna karşılık devamlı tartışılan Rusya pazarının toplam ihracat gelirine katkısı yüzde 1.47 oranında.

Görülüyor ki bizim büyük pazarımız Avrupa pazarı, Batı pazarı. Bu pazarda büyümeyi sürdürmeye mecburuz.

ENDEKSLER EKONOMİDE İYİLEŞMEYİ GÖSTERİYOR

İmalat Sanayii Satın Alma Yöneticileri endeksleri, mayıs ayında imalat sanayiinde ve ekonominin bütününde canlanmanın başladığını gösteriyor.

İmalat Sanayii Satın Alma Yöneticilerinin üretim konusunda ay içi değerlendirmelerini yansıtan endeksler, ekonominin öncü göstergeleri olarak kabul ediliyor.

Hemen her ülkede yayımlanan bu gibi endeksleri bizde ISO ve MÜSİAD düzenliyor, yayımlıyor.

İstanbul Sanayi Odası (ISO) Türkiye İmalat Sanayii Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) endeksi Mayıs ayında 53.5'e yükseldi.

Üretim Şubat 2014'ten beri ölçülen en güçlü düzeyde artarken, yeni siparişlerdeki büyüme son 42 ayın en yüksek

hızına ulaştı. Anket verileri iş talebinin güçlendiğini gösteriyor. İhracat siparişleri de son üç yılın ikinci en yüksek hızında arttı.

Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD)'ın, "Sanayi ve hizmet sektörlerini içeren Satın Alma Müdürleri Endeksi SAMEKS Bileşik Endeksi, mayıs ayında 4.69 puan artarak 57.55 değerine yükseldi.

Mayıs ayında sanayi sektöründe 4.26 puan, hizmet sektöründe 4.87 puan artış gerçekleşti.

Endekslerin 50 puanını üzerine çıkması ekonomide iyileşmeyi işaret ediyor.

PMI Endeksi 53.5'a yükseldi

İHRACATTA CİTA YÜKSELDİ

Ay	Milyar \$
Mayıs	12,0
Haziran	12,8
Temmuz	9,8
Ağustos	11,8
Eylül	10,9
Ekim	12,7
Kasım	12,7
Aralık	12,7
Ocak	11,2
Şubat	12,0
Mart	16,4
Nisan	12,8
Mayıs	12,4

İLK 10 ÜLKEYE ARTIŞ DEVAM EDİYOR

Ülke	İhracat	Değişim (%)
Almanya	1.225	11,8
İngiltere	768,4	12,2
İrak	741,0	39,3
İtalya	697,8	18,5
ABD	486,9	21,7
Fransa	563,0	6,8
İspanya	500,0	24,2
BAE	316,8	51,3
Hollanda	275,8	8,2
İsrail	270,7	0,1

İhracatta hedef: REKOR

ARTIŞ AYDIR SÜRÜYÖR

İhracatçıya ülke hedefli destek geliyor

Geçen yılın kayıplarını saran ihracatta kesintisiz artış mayısta da sürdü. Türkiye İhracatçıları Meclisi'nin verilerine göre yüzde 15,8 artışla 12,4 milyar dolara ulaşan ihracatta, 5 aylık yükseliş yüzde 10'a ulaştı

Geçen yıl ekonomiyeye katkı vermekte zorlanan ihracat, bu yıl büyümenin lokomotifliğini üstleneceğinin sinyallerini verdi.

Geçen yılın kasım ayından bu yana sürekli artış gösteren ihracat mayısta da yüzde 15,8 artarak 12,4 milyar doları aştı. 5 aylık ihracat ise yüzde 10'luk artışla 63,1 milyar dolara ulaştı.

Türkiye İhracatçıları Meclisi (TİM), Mayıs 2017 ihracat rakamlarını, Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci'nin de katılımıyla, Gebze Çayyolu'ndaki An-Ge merkezli Ayrıcalık Sarayı'nda düzenlenen basın toplantısıyla açıkladı. 12 aylık ihracat yüzde 5,2 artarak 147 milyar dolara çıktı.

153 MİLYAR DOLAR AŞILACAK

Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci, 2017'nin ihracatta her şeye yeniden başladığı bir yıl olduğunu belirtti. "2017 uzun zamandır ilk defa

İhracatın büyümeye net katkı veremeye başladığı dönem olacak. Orta Vadeli Program'daki 153 milyar dolarlık hedefini çok ileriye taşıyarak belki tarihi zirveyi yakalayacak. 152 milyar dolar olan tarihi zirveyi aşarak yeni zirveyi oluşturacağız" dedi.

RUSYA'YA YÜZDE 73,4 ARTIŞ

TİM Başkanı Mehmet Büyükekçi'nin verdiği bilgilere göre, Rusya'ya ihracatta, yüzde 73,4 artış yaşandı. Artışta bu ülkeye yapılan yaş meyve ve sebze ihracatının 5 katına çıkması etkili oldu. Böylelikle, mayıs, 2017 yılında Rusya'ya ihracatın en yüksek oranda artış gösterdiği ay oldu. İhracat artışında dikkat çeken bir başka ülke ise Birleşik Arap Emirlikleri. Bu ülkeye ihracat, özellikle kursunsuz benzin ve mücevher satışının etkisiyle, mayısta yüzde 51 arttı. Irak'a ihracat ise yüzde 38 yükseldi.

5 aydaki ihracat artışının dördte biri Sakarya'dan

BÜYÜKEKÇİ, mayısta en yüksek ihracat artışını yüzde 237 ile Sakarya'nın gerçekleştirdiğini dikkat çekerek, "Sakarya, otomotiv sektöründeki yeni yatırımları ile birlikte ihracatını ciddi ölçüde artırmaya başladı. İlk 5 aylık ihracat artışımızın yaklaşık dördte biri tek başına Sakarya kaynaklı oldu" dedi. Gemi ve yat sektöründeki yüzde 237'lik artışta da hâkim olan Büyükekçi, "Geçen yıl ihracat yaptığımız İzlanda ve Danimarka'ya yapılan ihracatlar etkili oldu" diye konuştu.

BÜYÜMEYE 2 PUAN KATKI

TİM Başkanı Mehmet Büyükekçi, "Atılım Yılı" ilan ettikleri 2017'nin başından beri istikrarlı bir artış elde ettiklerini belirterek "2017 yılının birinci çeyreğinde net dış ticaret büyümeye pozitif katkı verecek. Beklentimiz 2 puan ve üstü olması" dedi. Büyükekçi, mayıs ayı parite zararının 328 milyon dolar, 5 aylık zararın ise 2,8 milyar dolar olduğunu açıkladı. Mayısta AB'ye ihracat yüzde 16 arttı ve AB'nin ihracattaki payı 48,7'ye çıktı. Kuzey Amerika'ya ihracat yüzde 24,2, Uzakdoğu'ya ise yüzde 34,7 arttı.

Sanayide çarklar hızlandı

EKONOMİK büyümenin öncü göstergesi olan imalat sanayi satın alma yöneticisi endeksi (PMI) mayıs ayında 53,5'e yükselerek Aralık 2015'ten bu yana en yüksek değeri aldı. IHS Markit tarafından **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** için hazırlanan verilere göre İretim altı endeksi Şubat 2014'ten bu yana en yüksek büyümeye işaret ederken, yeni siparişler altı endeksi 42 ayın zirvesine çıktı. Göstergeler iç talebin güçlendiğine işaret ederken, istihdam Şubat 2015'ten bu yana en güçlü artış kaydedti.

Çarklar hızlı döndü

İSTANBUL Sanayi Odası Türkiye ve İstanbul İmalat Sanayi PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketlerinin Mayıs 2017 dönemi sonuçları açıklandı. Nisan ayında 51.7 olarak ölçülen **İSO Türkiye** İmalat PMI Mayıs ayında 53.5'e yükselerek Türk imalat sektörünün faaliyet koşullarında Aralık 2013'ten beri gözlenen en güçlü iyileşmenin gerçekleştiğine işaret etti.

ISO: İmalat sanayiinde iyileşme sürüyor

ISO, Türkiye ve İstanbul İmalat Sanayi PMI anketlerinin Mayıs 2017 dönemi sonuçlarını açıkladı. Odadan yapılan açıklamada, esik değer olan 50.0 üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, nisanda 51.7 olarak ölçülen **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat PMI'nin mayıs ayında 53.5'e yükselerek, Türk İmalat sektörünün faaliyet koşullarında Aralık 2013'ten beri gözlenen en güçlü iyileşmenin gerçekleştiğine işaret ettiği bildirildi. PMI, mayısta üst üste üçüncü ay olacak şekilde uzun dönem ortalaması olan 50,7 düzeyinin üzerinde kaydedildi.

İMALAT SANAYİNDE ÇARKLAR HIZLANDI

■ **BÜYÜMENİN** öncü göstergesi olan ve imalat sanayinin performansını gösteren imalat sanayi satın alma yöneticisi endeksi (PMI) Mayıs'ta **53.5'e** yükselerek **Aralık 2013'ten** bu yana en yüksek değeri aldı. **İstanbul Sanayi Odası** için hazırlanan imalat **PMI**, Nisan'da **51.7** değerini almıştı. Üretim alt endeksi 54.2'ye yükselerek Şubat 2014'ten bu yana en yüksek büyümeye işaret etti.

+

Vites yükselttik

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan **İSO Türkiye** İmalat Sanayi PMI Mayıs'ta 53.5'e yükselerek, 3.5 yılın zirvesine çıktı. Siparişlerdeki büyüme son 42 ayın en yüksek hızına ulaştı

Türkiye ekonomisinin çarkları hızlanıyor. Lokomotif sektör imalatla iyileşme Mayıs'ta hız kazandı. Üretim, yeni siparişler ve istihdamda kaydedilen yüksek artışla birlikte son 3.5 yılın zirvesine çıkıldı.

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat sanayi performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye ve İstanbul İmalat Sanayi PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) Mayıs'ta 53.5'e yükseldi. Türk imalat sektörünün faaliyet koşullarında Aralık 2013'ten beri gözlenen en güçlü iyileşme gerçekleşti.

PMI, üst üste üçüncü ay uzun dönem ortalaması olan 50.7 düzeyinin üzerinde kaydedildi. Endeksteeki yükseliş üretim, yeni siparişler ve istihdamdaki daha yüksek oranlı artışlardan ve tedarikçilerin teslim süresinin uzamasından kaynaklandı.

Üretim Şubat 2014'ten beri ölçülen en güçlü düzeyde artarken, yeni siparişlerdeki büyüme son 42 ayın en yüksek hızına

ulaştı. Anket verileri iç talebin güçlendiğini gösterirken yeni ihracat siparişleri de son 3 yılın ikinci en yüksek hızında arttı. İmalat istihdamında Şubat 2015'ten sonraki dönemin en

güçlü genişlemesi gerçekleşti.

IHS Markit Kıdemli Ekonomisti Trevor Balchin, "Türk imalat sektöründeki büyüme Mayıs ayında hız kazandı. Üretim, yeni siparişler, ihracat ve istihdam da-

ha güçlü hızda artarken Birikmiş İşler Endeksi kapasite kullanımı üzerinde baskı oluştuğunu gösterdi. Enflasyonist baskılar hafiflemeye devam etti" değerlendirmesini yaptı.

SİPARIŞ VE İSTİHDAM ARTIYOR

NİSAN ayında 52.1 düzeyinde kaydedilen **İstanbul Sanayi Odası** İstanbul İmalat PMI da Mayıs'ta 53.3'e yükseldi. Endeks, faaliyet koşullarında Şubat 2014'ten beri gözlenen en güçlü iyileşmenin yaşandığına işaret etti. **PMI endeksi** ayrıca uzun dönem ortalaması (Ocak 2006'dan beri) olan 50.5'in belirgin bir şekilde üzerinde gerçekleşti. Mayıs ayında 5 alt endeksin dördü (girdi stokları alt endeksi dışında) manşet **PMI endeksinde** pozitif katkı sağladı. PMI'da Nisan'a kıyasla gerçekleşen yükseliş yeni siparişler ve istihdam alt endekslerinden kaynaklandı.

İSO'NUN SATIN ALMA YÖNETİCİLERİ ENDEKSİ EKONOMİDE TOPARLANMAYI İŞARET ETTİ

SANAYİDE 4 YILIN 'EN GÜÇLÜ' YÜKSELİŞİ

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) PMI endeksi mayıs ayında 53.5'e çıktı. Bu sonuçla Türk imalat sektörü mayısta, 2013 yılından bu yana görülen en yüksek artışı sağladı

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) Mayıs ayında 53,5 olarak ölçüldü. **İSO, Türkiye ve İstanbul İmalat Sanayi PMI** anketlerinin Mayıs 2017 dönemi sonuçları açıklandı.

Eşik değer olan 50 üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, nisanda 51,7 olarak ölçülen **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat PMI'nı mayıs ayında 53,5'e yükselterek, Türk imalat sektörünün faaliyet koşullarında Aralık 2013'ten beri gözlenen en güçlü iyileşmenin gerçekleştiğine işaret ettiği bildirildi.

PMI, mayısta üst üste üçüncü ay olacak şekilde uzun dönem ortalaması olan 50,7 düzeyinin üzerinde kaydedildi.

Endeksteki yükselişin üretim, yeni siparişler ve istihdamdaki daha yüksek oranlı artışlardan ve tedarikçilerin teslim süresinin uzama-

masından kaynaklandığı belirtildi. Üretim Şubat 2014'ten beri ölçülen en güçlü düzeyde artarken, yeni siparişlerdeki büyümenin son 42 ayın en yüksek hızına ulaştığı dile getirildi.

Veriler iç talebin güçlendiğini gösterirken, yeni ihracat siparişlerinin de son üç yılın ikinci en yüksek hızında arttığı ifade edildi. İma-

lat istihdamında Şubat 2015'ten sonraki dönemin en güçlü genişlemesi gerçekleşirken, girdi fiyatları enflasyonu Eylül 2016'dan beri gözlenen en düşük düzeye geriledi. Endeksin, faaliyet koşullarında Şubat 2014'ten beri gözlenen en güçlü iyileşmenin yaşandığına işaret ettiği bildirildi. PMI endeksi ayrıca uzun dönem ortalaması (Ocak 2006'dan beri) olan 50,5'in üzerinde gerçekleşti. Mayıs ayında beş alt endeksin dördü (girdi stokları alt endeksi dışında) manşet **PMI endeksinde** pozitif katkı sağladı. PMI'da nisan ayına kıyasla gerçekleşen yükseliş ise yeni siparişler ve istihdam alt endekslerinden kaynaklandı.

IHS Markit Ekonomisti Trevor Balchin, verilere ilişkin, Türk imalat sektöründeki büyümenin Mayıs ayında hız kazandığı ve sektörün faaliyet koşullarında Aralık 2013'ten beri en güçlü iyileşmenin kaydedildiğini bildirdi.

Birkaç müspet haber

Memleketin baş etmeye çalıştığı onca dert içinde, arada pozitif haberler de almak doğrusu iyi oluyor. Nitekim bizim köşenin penceresinden baktığımızda,

HATİCE KARAHAN
hatice.karahan@yenifak.com.tr

ekonomi ha gayret çabalamayı sürdürürken, belli başlı makro göstergelerin ciddi ölçüde iyileşmeye ihtiyacı var. Detaysız geçeceğim bu hususta ise, yer yer içinde politikalarla yer yer de performans gereksinim duyuyoruz. Gelin

biz bugün için performans tarafına bakalım ve yeni bir aya girer girmez aldığımız şu olumlu haberler neymiş, kısaca göz atalım.

SANAYİDE HAREKET

Dün **İstanbul Sanayi Odası (İSO)**, Mayıs ayı Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) verilerini açıkladı. Buna göre Nisan'da 51,7 olan PMI, Mayıs ayında 53,3'e yükselerek sektördeki iyileşmenin güçlendiğine işaret etti. Bildiğiniz üzere endekste, gelişimin olmadığı 50 seviyesinin üstündeki puanlar büyüme yönünde yorumlanıyor. Bu yeni verilerle birlikte endeksi okuduğumuzda ise, sektörde son 3 aydır bir pozitif gelişim olduğu mesajı ortaya çıkıyor.

Mayıs ayında kaydedilen PMI, aynı zamanda 2013 sonundan bu yana en güçlü performans anlamına da geliyor. Detaylar kapsamında ise, üretim, yeni siparişler ve istihdamda gözlenen artışların söz konusu gelişimi desteklediği anlaşılıyor.

"Bir husus: Sanayide son dönemde çeşitli indikatörlerce işaret edilen hareketlenime memnun ediciyken, alt sektörler geneline dengeli yayılmış bir güçlenmeye ihtiyacımız var.

İHRACATTA YUKSELİS

Dün bir diğer müspet havadis de, Türkiye ihracatçılar Meclisi'nden (TIM) geldi. Zira açıklanan taze verilere göre ihracat, Mayıs ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %15,8 artış kaydetti. Ve bu hoş çıkışla ihracatımız, bu dönemde (TIM verilerine göre) 12,5 milyar dolar olarak gerçekleşti. Bu doğrultuda ilk 5 aylık ihracat da çift haneli artmış oldu. Dolayısıyla bu yıl biratılım ekonomik dinamikler dudak bükülürken, ihracat tarafı fena gitmiyor gibi.

Öyle ki, ilk çeyrek verilerine de baktığımızda, GSYH büyümemize dış ticaret tarafından destek geleceğini söylemek mümkün. Tabii bu kapsamda, söz konusu dönemde ithalatta da bir canlanma olduğunu not düşmek gerekiyor. Yalnız buradaki nüans, ihracatın miktar, ithalatın ise daha ziyade fiyat bazında yükselmiş olması...

Ve bu meyanda, ticaretin son zamanlarda dünya genelinde de şöyle bir nefes almaya başladığını görüyoruz ki, onu da bu noktada eklemek gerek.

Ote yandan Mayıs'ta yaşanan şu bahar havasını sektörler bazında inceleyecek olursak; güçlü artışın üçte birini otomotiv sanayinin tek başına üstlendiğini hemen söyleyeyim. Çelik, kimyevi maddeler-mamuller, mücevher ve madencilik grupları da, ihracat hızına verdikleri güzel katkılarla dikkat çekiyor.

Sonrasında ise en destek çıkanlar, gemi ve yat, elektrik-elektronik, demir ve diğer metaller ile makine... diye uzayıp gidiyor. Bu yaptığımız sıralama, toplam gelişime verilen puan destekler manasında... Yoksa misal, hafif genileme kaydedilen hazır giyim sektörü, bu dönemde ihracat değer sıralamasında 2. konumda.

Ve özetelemek gerekirse de, Mayıs döneminde sektörlerin çok büyük bölümünde inili ufaklı ihracat büyümeleri var. Bu durum, ihracattaki canlanmanın yayılmış bir görünüm vermesi açısından önemli. Hatta söz konusu yayılmaya, pazarlar bağlamında da dem vurmak mümkün.

"Bir husus: ihracat gelişimi Mayıs'ta epey memnun etti ancak Haziran'da bayram seyranı derken, bir yavaşlama gelebilir.

TURİZMDE ÜMİT

Mal ihracatından havadisler bu şekildeyken, hizmet ticareti tarafından da hoş bir haber var. Zira Nisan ayına dair bu hafta açıklanan "yabancı ziyaretçi" sayısında, geçen yılın aynı ayına göre %18,1 oranında bir artış kaydedildi. Böylelikle turist sayısında upuzun bir zaman sonra ilk kez pozitif bir gelişime şahit olduk.

Nasıl olmuş bu dersiniz, söz konusu "gelişimin" yanya yakın bir kısmına Rus ziyaretçilerin Türkiye'ye rücu etmesi sebep olmuş. Bunun yanı sıra, sırasıyla, Irak, İsrail, İran ve S. Arabistan gibi Ortadoğuların da bu dönemde ülkemize teveccühlerinin artması duruma iyi katkı yapmış görünüyor. Avrupa tarafı ise hala çekinik bir rol oynarken, Almanya ve İngiltere'de hafifçe bir toparlanma göze çarpıyor.

"Bir husus: Baz etkisiyle güçlenen pozitif gelişim ümitlendiriyor ancak turist sayısı bağlamında geçmişe bakıp alacak yolumuz hala var.

**Bir diğer husus: İlk çeyrek verileri, kişi başına turizm harcamalarının dolar bazında geliştiğine dikkat çekmişti. Dolayısıyla kişi sayısındaki toparlanmaların sürmesi temennimiz bir yana, fiyat ve harcamaları da gelirlerin seyrini açısından izliyoruz olacağız.

Üretimde güçlü iyileşme

**SON
3,5 YILIN
ENİYİSİ**

Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) mayıs ayında 53,5 olarak ölçüldü. Türk imalat sektöründeki büyümenin mayıs ayında hız kazandığını ortaya koyan rakam, **Aralık 2013'ten beri en güçlü iyileşme göstergesi olarak kaydedildi.**

İMALAT ARTIŞI HIZ KAZANDI

▶ IHS Markit Kıdemli Ekonomisti Trevor Balchin, verilerle ilişkin, Türk imalat sektöründeki büyümenin mayıs ayında hız kazandığı ve sektörün faaliyet koşullarında Aralık 2013'ten beri en güçlü iyileşmenin kaydedildiğini bildirdi. Üretim, yeni siparişler, ihracat ve istihdam daha güçlü hızda artarken, Birikmiş İşler Endeksi'nin kapasite kullanımı üzerinde baskı oluştuğunu gösterdiğini aktaran Balchin, enflasyonist baskıların hafiflemeye devam ettiğinin de altını çizdi.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye ve İstanbul İmalat Sanayi PMI anketlerinin Mayıs 2017 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50,0 üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, nisanda 51,7 olarak ölçülen İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI'nın mayıs ayında 53,5'e yükseldi.

ARALIK 2013'TEN BERİ EN İYİ RAKAM

Bu rakam; Türk imalat sektörünün faaliyet koşullarında Aralık 2013'ten beri gözlenen en güçlü iyileşmenin gerçekleştiğini işaret ediyor. PMI, mayısta üst üste üçüncü ay olacak şekilde uzun dönem ortalaması olan 50,7 düzeyinin üzerinde kaydedildi. İSO'dan yapılan

açıklamada; endekste ki yükselişin üretim, yeni siparişler ve istihdamdaki daha yüksek oranlı artışlardan ve tedarikçilerin teslim süresinin uzamasından kaynaklandığı belirtildi.

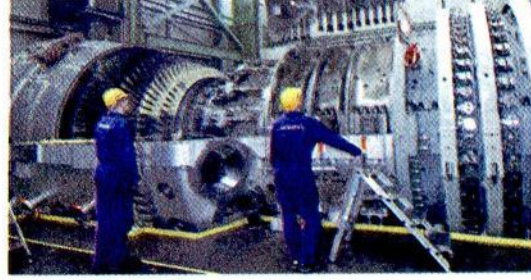
ÜRETİMDE İYİLEŞME VAR

Üretim Şubat 2014'ten beri ölçülen en güçlü düzeyde artarken, yeni siparişlerdeki büyümenin son 42 ayın en yüksek hızına ulaştığı dile getirildi. Anket verileri iç talebin güçlendiğini gösterirken, yeni ihracat siparişlerinin de son üç yılın ikinci en yüksek hızında arttığı ifade edildi. İmalat istihdamında Şubat 2015'ten sonraki dönemin en güçlü genişlemesi gerçekleşirken, girdi fiyatları enflasyonu Eylül 2016'dan beri gözlenen en düşük düzeye geriledi.

İmalatta 3.5 yılın en güçlü yükselişi

İSTANBUL Sanayi Odası Türkiye ve İstanbul İmalat Sanayi PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketlerinin Mayıs 2017 dönemi sonuçları açıklandı. Nisan ayında 51.7 olarak ölçülen **İSO Türkiye** İmalat PMI Mayıs ayında 53.5'e yükselerek Türk imalat sektörünün faaliyet koşullarında Aralık 2013'ten beri gözlenen en güçlü iyileşmenin gerçekleştiğine işaret etti. PMI, Mayıs'ta üst üste üçüncü ay olacak şekilde uzun dönem ortalaması olan 50.7 düzeyinin üzerinde kaydedildi. Endeksteeki yükseliş üretim, yeni siparişler ve istihdamdaki daha yüksek oranlı artışlardan ve tedarikçilerin teslim süresinin uzamasından kaynaklandı. Ankette eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamlar iyileşmeye işaret ediyor.

“Kayıt Dışı İstihdamın Azaltılması Projesi” çalışmaları devam ediyor

Çalışana fayda, işverene fayda

Ankara Sanayi Odası koordinatörlüğünde, Adana Sanayi Odası ve **Istanbul Sanayi Odası** ortaklığıyla AB hibe fonu destekli sürdürülen “Kayıt Dışı İstihdamın Azaltılması Projesi”nin sivil toplum kuruluşları ve kurumlara yönelik bilgilendirme toplantısı ve çalıştayı gerçekleştirildi.

Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı'nın İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programı kapsamında, Avrupa Birliği'nin desteğiyle finanse edilen “Kayıt Dışı İstihdamın Azaltılması Projesi” toplantısında, kayıt dışı istihdamın işveren ve çalışan boyutları ele alındı. Projeye ilgili bilginin yanısıra sigorta teşvikleri hakkında bilgi verildi.

Proje ile, çalışan ve işveren farkındalığını artırarak kayıt dışı istihdam ile mücadele için çözüm önerileri geliştirmek amaçlanıyor.

Projenin hedefleri arasında, üretim Sektöründe, Ankara, Adana ve İstan-

bul'da, Kayıt dışı istihdam ile ilgili saha analizinin yapılması, Kayıt dışı istihdamla mücadele için ilgili tüm kurum ve kuruluşlarla işbirliğinin geliştirilmesi, Kayıt dışılığın azaltılması amacıyla çalışan ve işverenlere yapılacak bilgilendirmelerle bilincin artırılması, Çalıştayların ardından stratejik planların oluşturulması yer alıyor.

Hedef Grupları ile, Kayıt dışı istihdam edilenler ve bunların bakmakla yükümlü olduğu yakınları, Eğitim seviyesi düşük çalışanlar, Riskli işlerde çalışan ve işsiz kalma olasılığı bulunan kişiler, Kayıtlı çalışıp, çalıştığı süreler veya ücretleri eksik bildirilenler, İşverenler ve kendi hesabına çalışanlar oluşturuyor.

Proje kapsamında, bilgilendirme toplantıları ve çalıştayların yanısıra saha çalışmalarını da gerçekleştiriliyor. Ortak sektörler tekstil&konfeksiyon, gıda, plastik ile Ankara'da metal, İstanbul'da makine ve Adana'da ise mobilya sektörlerinde ayrıca saha çalışması gerçekleştirilecek.

Savunma seferberliği

İSO Meclisi'ne konuk olan SSM Müsteşarı Demir, şu anda 500 proje için çalışmalarını belirterek, yüzde 80'lerde olan dışa bağımlılık oranını yüzde 40'a indirdiklerini söyledi

İstanbul **Sanayi Odası**'nın (ISO) bu ayki Meclis Toplantısı'nın konusu savunma sanayisi olarak belirlendi. Konuk olarak sektörün en önemli kamu görevlisi olan Savunma Sanayisi Müsteşarı (SSM) Prof. Dr. İsmail Demir katıldı. Demir, "Savunma sanayisi konusunda güçlü ülkelere baktığımızda güçlü orduya sahip olduğunu arkasında da gelişmiş savunma sanayisi olduğunu görüyoruz" dedi.

500 PROJE VAR

Son 15 yılda savunma sanayisinde gelinen noktayı değerlendiren Demir, "Yüzde 80'lerde olan dışa bağımlılık 40'lara düştü. Savunma sanayisinde 2016'da 5.9 milyar dolar üretim, 1.7 milyar dolarlık ihracat yaptık. 2002'de 250 milyon dolarlık olan ihracat, şu anda 1.7 milyar dolara çıktı. Hedefimiz çok daha büyük" diye konuştu. 2017'de savunma sanayisinde 500 proje bulunduğunu belirten Demir, "Bunların sözleşmeye bağlanmış kısmının sayısı 303, parasal değeri ise 130 milyar lira civarında. Potansiyel projeler 200 milyar TL. Yıllık 1.3 milyar dolar Ar-Ge harcaması yapıyoruz" ifadelerini kullandı. Türkiye'nin savunma sanayisinde dışa bağımlılıktan kurtulmak için atağa geçtiğini belirten Demir, bunun için doğrudan savunma sanayisi bakanlığı çerçevesinde şirketler kurulduğunu hatırlattı. İsmail Demir, bu alanda atılacak adımlarda KOBİ'lere de ihtiyaç duy-

duklarını belirterek, bunun için 110 kişilik ekip kurduklarını, ekibin KOBİ'leri belli kriterlerde değerlendirmeye alacağını söyledi. Denetçilerin eğitimlerinin sürdüğüne vurgu yapan Demir, "KOBİ seviyesinde sanayide sorunlara parmak basmak amaçlanıyor. Pilot olarak başlattıklarımız var. Diğer şirketlerimizin de bu değerlendirmelere tabi olmasını öneriyor-

alınabilir" dedi.

5G'DE YERLİLİK TRENİ KAÇMAMALI

Demir, müsteşarlık bünyesinde Savunma Sanayi Teknolojileri A.Ş. isimli şirket kurduklarını belirterek, "Bu şirketin görevi; gelecek vaat eden, teknolojisi yerli olan şirketlere ortak olmak" dedi. Türkiye'nin 4.5G, 5G'de yerlilik trenini kaçırmaması gerektiğini vurgulayan Demir, "Bu mesele ile ilgili müsteşarlık bünyesinde şu ana kadar 60 milyon dolar harcanan bir yazılım ve donanım zinciri var. Bu, kullanılmazsa emekler boşa gidecek. Bu konuda Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı ile ilgili iletişimlerimiz devam ediyor" dedi.

İSO İŞBİRLİĞİNDE DOĞRU ADRES

Yerli ve kaliteli ürüne ihtiyaç duyan Türk savunma sanayisi için kamu-özel sektör işbirliğinin önemine dikkat çeken **İstanbul Sanayi Odası (ISO) Başkanı Erdal Bahçivan** ise "İSO, işbirliği geliştirilmesinde 'ara yüz' olacak

en yetkin kurumlardan biri. 18 bini aşkın üyesiyle sonuç odaklı işbirlikleri için doğru adres" dedi. Bahçivan, "Savunma sanayisi, diğer sektörler üzerinde bir çarpan etkisine sahip. Sektörün hem yarattığı üretim talebi hem de teknolojik geri beslemeler yoluyla makine, kimya, tekstil, otomotiv, bilişim teknolojileri, inşaat, gemi endüstrisi gibi birçok sanayi alt sektörüne de önemli katkıları olmaktadır" diye konuştu.

rum. KOBİ'leri önemsiyoruz" dedi.

ŞÜRA DÜZENLENECEK

Anadolu'da birçok küçük şirketin savunma sanayisine girmek istediğini bunun için Müsteşarlık'tan yardım istediklerini belirten Demir, "Biz de Anadolu'daki şirketleri desteklemek istiyoruz. Bu nedenle önümüzdeki günlerde bir Şüra düzenlemeyi planlıyoruz. Bunu sanayicilerimizle savunma seferberliğine dönüştürebiliriz. Eğitimde de birlikte yol

İmalatta 3,5 yılın en güçlü yükselişi

İSTANBUL Sanayi Odası

Türkiye ve İstanbul İmalat Sanayi PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketlerinin Mayıs 2017 dönemi sonuçları açıklandı. Nisan ayında 51,7 olarak ölçülen **İSO Türkiye** İmalat PMI mayıs ayında 53,5'e yükselerek Türk imalat sektörünün faaliyet koşullarında Aralık 2013'ten beri gözlenen en güçlü iyileşmenin gerçekleştiğine işaret etti. PMI, mayısta üst üste üçüncü ay olacak şekilde uzun dönem ortalaması olan 50,7 düzeyinin üzerinde kaydedildi. Üretim Şubat 2014'ten beri ölçülen en güçlü düzeyde artarken, yeni siparişlerdeki büyüme son 42 ayın en yüksek hızına ulaştı. Anket verileri iç talebin güçlendiğini gösterirken yeni

ihracat siparişleri de son üç yılın ikinci en yüksek hızında arttı. İmalat istihdamında Şubat 2015'ten sonraki dönemin en güçlü genişlemesi gerçekleşti. Girdi fiyatları enflasyonu Eylül 2016'dan beri gözlenen en düşük düzeye geriledi.

PMI mayıs ayı rakamları açıklandı

İSTANBUL Sanayi Odası Türkiye ve İstanbul İmalat Sanayi PMI (Satin Alma Yöneticileri Endeksi) anketlerinin 2017 yılı Mayıs dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50,0 üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, geçen nisan ayında 51,7 olarak ölçülen PMI mayıs ayında 53,5'e yükselerek Türk imalat sektörünün faaliyet koşullarında Aralık 2013'ten beri gözlenen en güçlü iyileşmenin gerçekleştiğine işaret etti. PMI, Mayıs'ta üst üste üçüncü ay olacak şekilde uzun dönem ortalaması olan 50,7 düzeyinin üzerinde kaydedildi. Endeksteeki yükseliş üretim, yeni siparişler ve istihdamdaki daha yüksek oranlı artışlardan ve tedarikçilerin teslim süresinin uzamasından kay-

naklandı. Üretim Şubat 2014'ten beri ölçülen en güçlü düzeyde artarken, yeni siparişlerdeki büyüme son 42 ayın en yüksek hızına ulaştı.

2015'TEN BERİ EN GÜÇLÜSÜ

Anket verileri iç talebin güçlendiğini gösterirken yeni ihracat siparişleri de son üç yılın ikinci en yüksek hızında arttı. İmalat istihdamında Şubat 2015'ten sonraki dö-

nemin en güçlü genişlemesi gerçekleşti. Girdi fiyatları enflasyonu Eylül 2016'dan beri gözlenen en düşük düzeye geriledi. Nisan ayında 52,1 düzeyinde kaydedilen **İstanbul Sanayi Odası** İstanbul İmalat PMI da mayıs ayında 53,3'e yükseldi. Endeks, faaliyet koşullarında Şubat 2014'ten beri gözlenen en güçlü iyileşmenin yaşandığına işaret etti. PMI endeksi ayrıca uzun dönem ortalaması (Ocak 2006'dan beri) olan 50,5'in belirgin bir şekilde üzerinde gerçekleşti. Mayıs ayında beş alt endeksin dördü (girdi stokları alt endeksi dışında) manşet PMI endeksine pozitif katkı sağladı. PMI'da nisan ayına kıyasla gerçekleşen yükseliş ise yeni siparişler ve istihdam alt endekslerinden kaynaklandı. (İHA)

500 proje için çalışıyoruz

Istanbul Sanayi Odası'nın (ISO) bu ayki Meclis Toplantısı'nın konusu savunma sanayisi olarak belirlendi. Konuk olarak Savunma Sanayisi Müsteşarı (SSM) Prof. Dr. İsmail Demir katıldı. Demir, "Savunma sanayisi konusunda güçlü ülkelere baktığımızda güçlü orduya sahip olduğunu arkasında da gelişmiş savunma sanayisi olduğunu görüyoruz" dedi.

500 PROJE VAR

Sabah'tan İbrahim Acar'ın haberine göre; son 15 yılda savunma sanayisinde gelinen noktayı değerlendiren Demir, "Yüzde 80'lerde olan dışa bağımlılık 40'lara düştü.

Savunma sanayisinde 2016'da 5.9 milyar dolar üretim, 1.7 milyar dolarlık ihracat yaptık. 2002'de 250 milyon dolarlık olan ihracat, şu anda 1.7 milyar dolara çıktı. Hedefimiz çok daha büyük" diye konuştu. 2017'de savunma sanayisinde 500 proje bulunduğunu belirten Demir, "Bunların sözleşmeye bağlanmış kısmının sayısı 303, parasal değeri ise 130 milyar lira civarında. Potansiyel projeler 200 milyar TL. Yıllık 1.3 milyar dolar Ar-Ge harcaması yapıyoruz" ifadelerini kullandı. Türkiye'nin savunma sanayisinde dışa bağımlılıktan kurtulmak için atağa geçtiğini belirten Demir, bunun için doğrudan savunma sanayisi bakanlığı çerçevesinde şirketler kurulduğunu

hatırlattı. İsmail Demir, bu alanda atılacak adımlarda KOBİ'lere de ihtiyaç duyduklarını belirterek, bunun için 110 kişilik ekip kurduklarını, ekibin KOBİ'leri belli kriterlerde değerlendirmeye alacağını söyledi. Denetçilerin eğitimlerinin sürdürüğüne vurgu yapan Demir, "KOBİ seviyesinde sanayide sorunlara parmak basmak amaçlanıyor. Pilot olarak başladıklarımız var. Diğer şirketlerimizin de bu değerlendirmelere tabi olmasını öneriyorum. KOBİ'leri önemsiyoruz" dedi.

ŞÜRA DÜZENLENECEK

Anadolu'da birçok küçük şirketin savunma sanayisine girmek istediğini bunun için Müsteşarlık'tan yardım istediklerini belirten Demir, "Biz de Anadolu'daki şirketleri desteklemek istiyoruz.

Bu nedenle önümüzdeki günlerde bir Şüra düzenlemeyi planlıyoruz. Bunu sanayicilerimizle savunma seferberliğine dönüştürebiliriz. Eğitimde de birlikte yol

alınabilir" dedi.

5G'DE YERLİLİK TRENİ KAÇMAMALI

Demir, müsteşarlık bünyesinde Savunma Sanayi Teknolojileri A.Ş. isimli şirket kurduklarını belirterek, "Bu şirketin görevi; gelecek vaat eden, teknolojiyi yerli olan şirketlere ortak olmak" dedi. Türkiye'nin 4.5G, 5G'de yerlilik trenini kaçırmaması gerektiğini vurgulayan Demir, "Bu mesele ile ilgili müsteşarlık bünyesinde şu ana kadar 60 milyon dolar harcanan bir yazılım ve donanım zinciri var. Bu, kullanılmazsa emekler boşa gidecek. Bu konuda Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı ile ilgili iletişimlerimiz devam ediyor" dedi.

ISO İŞBİRLİĞİNDE DOĞRU ADRES

Yerli ve kaliteli ürüne ihtiyaç duyan Türk savunma sanayisi için kamu-özel sektör işbirliğinin önemine dikkat çeken **Istanbul Sanayi Odası (ISO) Başkanı Erdal Bahçivan** ise "ISO, işbirliği geliştirilmesinde 'ara yüz' olacak en yetkin kurumlardan biri. 18 bini aşkın üyesiyle sonuç odaklı işbirlikleri için doğru adres" dedi. Bahçivan, "Savunma sanayisi, diğer sektörler üzerinde bir çarpan etkisine sahip. Sektörün hem yarattığı üretim talebi hem de teknolojik geri beslemeler yoluyla makine, kimya, tekstil, otomotiv, bilişim teknolojileri, inşaat, gemi endüstrisi gibi birçok sanayi alt sektörüne de önemli katkıları olmaktadır" diye konuştu.

İmalatta 3.5 yılın en güçlü artışı

İSO tarafından hazırlanan Türkiye İmalat PMI, Mayıs ayında 53,5'e yükselerek 3.5 yılın zirvesine çıktı. İstanbul PMI ise aynı ayda 53,3'e yükselerek Şubat 2014'ten beri en güçlü iyileşmeye işaret etti.

EKONOMİ SERVİSİ

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) Mayıs ayında 53,5 olarak ölçüldü. İSO, Türkiye ve İstanbul İmalat Sanayi PMI anketlerinin Mayıs 2017 dönemi sonuçları açıklandı.

Odadan yapılan açıklamada, eşik değer olan 50,0 üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, nisanda 51,7 olarak ölçülen İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI'nın Mayıs ayında 53,5'e yükselerek, Türk imalat sektörünün faaliyet koşullarında Aralık 2013'ten beri gözlenen en güçlü iyileşmenin gerçekleştiğine işaret ettiği bildirildi.

PMI, Mayısta üst üste üçüncü ay olacak şekilde uzun dönem ortalaması olan 50,7 düzeyinin üzerinde kaydedildi.

Endeksteki yükselişin üretim, yeni siparişler ve istihdamdaki daha yüksek

oranlı artışlardan ve tedarikçilerin teslim süresinin uzamasından kaynaklandığı belirtildi.

Üretim Şubat 2014'ten beri ölçülen en güçlü düzeyde artarken, yeni siparişlerdeki büyümenin son 42 ayın en yüksek hızına ulaştığı dile getirildi. Anket verileri iç talebin güçlendiğini gösterirken, yeni ihracat siparişlerinin de son üç yılın

ikinci en yüksek hızında arttığı ifade edildi. İmalat istihdamında Şubat 2015'ten sonraki dönemin en güçlü genişlemesi gerçekleşirken, girdi fiyatları enflasyonu Eylül 2016'dan beri gözlenen en düşük düzeye geriledi.

Nisan ayında 52,1 düzeyinde kaydedilen İstanbul Sanayi Odası İstanbul İmalat PMI da Mayıs ayında 53,3'e tırmandı. Endeksin, faaliyet

koşullarında Şubat 2014'ten beri gözlenen en güçlü iyileşmenin yaşandığına işaret ettiği bildirildi. PMI endeksi ayrıca uzun dönem ortalaması (Ocak 2006'dan beri) olan 50,5'in üzerinde gerçekleşti.

Mayıs ayında beş alt endeksin dördü (girdi stokları alt endeksi dışında) manşet PMI endeksinde pozitif katkı sağladı. PMI'da Nisan ayına kıyasla gerçekleşen yükseliş ise yeni siparişler ve istihdam alt endekslerinden kaynaklandı. IHS Markit Kıdemli Ekonomisti Trevor Balchin, verilere ilişkin, Türk imalat sektöründeki büyümenin Mayıs ayında hız kazandığı ve sektörün faaliyet koşullarında Aralık 2013'ten beri en güçlü iyileşmenin kaydedildiğini bildirdi. Üretim, yeni siparişler, ihracat ve istihdam daha güçlü hızda artarken, Birikmiş İşler Endeksi'nin kapasite kullanımı üzerinde baskı oluştuğunu gösterdiğini aktaran Balchin, enflasyonist baskıların hafiflemeye devam ettiğinin de altını çizdi.

İlişkilerde bahar sıcaklığı

Diplomatik alanda önemli adımlar atan Türkiye ve İsrail, turizm, ticaret, bilim ve akademi alanında da önemli girişimler başlatarak bugüne kadar kaybedilen zamanı telafi etmeye çalışıyor.

ANTALYA'DAN İSRAİLLİ TURİSTLERE ÇAĞRI

■ Antalya Valisi **Münir Karaloğlu**, kalabalık bir heyetle Tel Aviv'i ziyaret ederek, eskisi gibi rekor sayıdaki İsraili turistleri ağırlamaya hazır olduklarını belirtti. Karaloğlu, geçen yıl İsraili turist sayısının yüzde 60 arttığını belirtirken, THY'nin Tel Aviv - Antalya direkt uçuşları için hazırlık yaptığını açıkladı.

BİLİM, TEKNOLOJİ VE İNOVASYONDA İŞBİRLİĞİ

■ **İstanbul Sanayi Odasının (İSO)** İsrail Başkonsolosluğu işbirliği ile gerçekleştirdiği 'Teknoloji Geliştirmede İsrail Deneyimi ve İşbirliği Fırsatları' konulu toplantı, ileri teknolojide işbirliği için Türkiye ve İsrail iş dünyasını bir araya getirdi. Geniş katılımlı toplantı, bilim, teknoloji, inovasyon, AR-GE alanlarında iki ülkenin gerçekleştirebileceği ortaklıkların ilk adımı olarak değerlendirildi. >> 6

İsrail ve Türkiye'den teknolojide işbirliği adımları

İstanbul Sanayi Odası (İSO), ileri teknolojide işbirliği için Türkiye ve İsrail iş dünyasını bir araya getirdi.

İSO'nun İsrail Başkonsolosluğu işbirliğiyle gerçekleştirdiği 'Teknoloji Geliştirmede İsrail Deneyimi ve İşbirliği Fırsatları' konulu toplantıya, İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan** ve İsrail İstanbul Başkonsolosu Shai Cohen ile Türk ve İsrail iş dünyasından yoğun bir katılım oldu.

Geçtiğimiz hafta gerçekleşen toplantıda AR-GE, teknopark ekosistemi ile inovasyon açısından dünyanın lider ülkeleri arasındaki İsrail ile Türkiye arasındaki bilimsel ve teknolojik işbirliği fırsatları ele alındı.

Bir konuşma yapan **İSO Başkanı Erdal Bahçivan**, ülkeler ve toplumlar arasında dostluk ve banılaşan yolda ekonomik, teknolojik ve bilimsel ilişkilerin çok önemli olduğuna dikkat çekti. Bahçivan, karşılıklı çabalarla ekonomik değer yaratmanın, teknolojik yeniliklere ortak imzalar atmanın, toplumlar arasında dostluğu geliştirmenin, sadece sanayiciler için değil, ülkeler için de büyük bir kazanım olacağını belirtti.

Rekabet üstünlüğünün ön planda olduğu küresel piyasalarda, ülkelerin fark yaratmak için büyük çaba harcadığını ifade eden Bahçivan, İsrail'in bu noktada önemli bir konuma sahip olduğunu, AR-GE ve yenilikçilik alanında en iyi başarı örneklerine sahip olduğunu ifade etti. Bahçivan, yüzölçümü olarak küçük bir ülke olan ve zor bir siyasi coğrafyada bulunan İsrail'in, bu dezavantajlarını eğitim ve entelektüel kapasitesini artırarak kapattığını vurguladı.

Bahçivan, "Gayrisafi yurtiçi hasılasının yüzde 7,3'ünü eğitime, yüzde 4,2'sini araştırma - geliştirmeye aktaran İsrail, özellikle son 20 yıldır 'start-up'lar ülkesi olarak adlandırılmakta ve global firmaların AR-GE merkezlerine, laboratuvarlarına ve araştırma birimlerine ev sahipliği yapmaktadır. Bu yatırımların sonuçlarını somut başarılarla taçlandıran İsrail, dünyada en çok patent başvurusu yapan kurumların bünyesinde barındırmakta, araştırma çıktılarını etkin bir şekilde ticarileştirebilmekte ve nihayetinde ihracatında yüzde 45 yüksek teknolojik ürün payı ile çok başarılı ülkelerin başında gelmekte" dedi.

Bahçivan, bulunduğu coğrafyanın önemli güçlerinden biri olan Türkiye'nin de küresel düzeyde rekabet gücüne

Shai Cohen ve Erdal Bahçivan

sahip olduğunu, istikrarlı büyümesiyle yenilikçilik ve AR-GE faaliyetlerine her geçen gün hız kazandığını ifade etti.

İsrail İstanbul Başkonsolosu Shai Cohen de düzenlenen etkinliklerin iki ülke ilişkilerine katkı sağladığını belirtti. Türkiye ve İsrail'in ilişkilerinin normalleşmesinde ticaretin ön plana çıktığını belirten Konsolos, geçtiğimiz hafta 150 iş insanının İsrail'e yaptığı ziyaretten bahsetti.

Türkiye ve İsrail'in birbirine sunabileceği çok şey olduğuna değinen Cohen, Türkiye'nin coğrafi konumu, altyapısı açısından İsraili girişimcilere fırsatlar yaratan bir ülke olduğunu dile getirdi. İsrail'in inovasyon ve yenilikçilik merkezi olduğunu vurgulayan Cohen, iyi eğitilmiş uzmanlar sayesinde teknoloji ürettiklerini, IT, tarım, sağlık, nano teknoloji ve siber güvenlik alanında gelişmiş olduklarını belirtti. Cohen, İsrail'in inovasyon ve teknolojiyi öncelikli alan olarak belirlediğini, yenilikçilik ekosistemini desteklediğini ve yeni fikirlerin kuluçka merkezleri ile buluşabilirdiği ortamı yarattığını ifade etti.

Cohen "İki ülke işbirliği faaliyetlerinin genişim noktası inovasyon olmalı. Türkiye, kentsel dönüşümü ve altyapı gelişimi ile İsraili girişimcilere önemli fırsatlar sunuyor. Her iki ülkede teknopark, sanayi parkları ve endüstri parkları arasında işbirliği çok önemli" dedi.

Konuşmaların ardından Koç Üniversitesi Kimya ve

Biyoloji Mühendisliği Öğretim Üyesi ve Enerji Merkezi Direktörü Prof. Dr. Can Erkey moderatörlüğünde 'AB UFUK 2020 Programının Sunduğu Fırsatlar: İsrail ve Türkiye İşbirliği' başlıklı bir panel düzenlendi. Panelde İsrail AR-GE Direktörlüğü (ISERD) İkili Programlar Yöneticisi Uzi Bar Sadeh, TÜBİTAK Ufuk 2020 Programı Ulusal Koordinatör Vekili Dr. Selda Ulutaş Aydoğan ve TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası İleri Araştırmalar Yetkilisi Resul İlhan görüşlerini paylaştı.

'Üniversite ve Sanayi İşbirliği İçin Etkin Platform' başlıklı panelde ise MEF Üniversitesi Rektör Yrd. Prof. Dr. Erhan Erkut moderatörlüğünde Boğaziçi Üniversitesi Ortak İnovasyon Programı Başkanı Dr. Nir Ben Lavi, İTÜ An Teknokent Genel Müdürü Kenan Çolpan ve Şişecam Topluğuluğu AR-GE Başkanı Prof. Dr. Şener Oktik, akademik dünyanın sanayi dünyası ile işbirliği alanları konusundaki fikirlerini aktardı.

'Doğru adres **Sanayi Odası!**'

İstanbul Sanayi Odası'nin Meclis toplantısında konuşan Bahçivan, **ISO**'-nun 18 bini aşkın üyesiyle sonuç odaklı işbirlikleri geliştirmek noktasında doğru bir adres olduğunu kaydetti.

Haberi 7.sayfada

'Doğru adres Sanayi Odası!'

Istanbul Sanayi Odası'nın Meclis toplantısında konuşan Bahçivan, **İSO**'nun 18 bini aşkın üyesiyle sonuç odaklı işbirlikleri geliştirmek noktasında doğru bir adres olduğunu kaydetti.

İSTANBUL (AA) - Savunma Sanayii Müsteşarı İsmail Demir, son 15 yılda savunma sanayisinde yüzde 80 olan dışa bağımlılık oranının yüzde 40'a düşürüldüğünü belirterek, "Bu rakamı daha da düşürmek için çalışmalarımızı sürdürüyoruz." dedi.

Istanbul Sanayi Odası (İSO) Meclisinin Mayıs ayı olağan toplantısı, "Savunma Sanayimizde Yeni Vizyon Araştırmaları, Sektördeki Son Gelişmeler ile Yeni İş Birliği İmkanlarının Sanayimiz Açısından Önemi" ana gündemi ile gerçekleştirildi. Demir, toplantıda yaptığı konuşmada, dünyadaki güçlü ülkelerin tamamının güçlü ordulara sahip olduğunu, bu orduların arkasında da gelişmiş savunma sanayisinin bulunduğunu söyledi.

Son 15 yılda savunma sanayisinde yüzde 80 olan dışa bağımlılık oranının yüzde 40'a düşürüldüğünü dile getiren Demir, bu rakamı daha da düşürmek için çalışmalarını sürdürdüklerini anlattı. Demir, "Savunma sanayimizin 2016'da yıllık 5,9 milyar doları aşan üretim gücüne, 1,7 milyar dolar ihracat kapasitesine ulaştığını biliyoruz. Fakat ihracat rakamlarının son 3 yılda çok hızlı artmadığının farkındayız." diye konuştu.

Ihracat rakamlarının 2002 yılında 250 milyon doların şu anda 1,7 milyar dolara çıkmasının küçümsenmeyeceğini dile getiren Demir, ancak hedeflerinin daha yüksek olduğunu aktardı.

"Projelerimizin potansiyel değeri 200 milyar TL"

Demir, şu anda müsteşarlık bünyesindeki projelerinin 500 civarında olduğunu kaydederek, bunların sözleşmeye bağlanan 303 adedinin toplam bedelinin 130 milyar TL civarında olduğunu bildirdi.

Müsteşar Demir, "Potansiyel projelerimiz toplamı ise 200 milyar TL'ye ulaşmaktadır. Proje olarak bünyemizde olan ancak sözleşmesi imzalanmayanları da dahil edersek." ifadesini kullandı. Savunma sanayisindeki Ar-Ge harcamalarına ve bu alandaki artışa değinen Demir, teknoloji geliştirmeyi esas aldıklarını vurguladı.

Son 15 yılda proje sayısının 66'dan 500'e çıktığını belirten Demir, üretilen proje toplam bedelinin 4-5 milyar do-

larlardan 40-50 milyar dolar civarına, sektör cirosunun 1,6 milyar TL'den 20,7 milyar TL'ye çıktığını söyledi.

Demir, savunma, güvenlik, uzay ve havacılık alanında son 15 yılda birçok milli projenin hayata geçirildiğini ve başarı elde edildiğini aktardı.

"KOBİ'leri, sanayicileri desteklemeyi çok önemsiyoruz"

Demir, KOBİ'leri desteklemeyi çok önemsediklerini kaydederek, KOBİ'lerin sanayi etkinliğini, kalite konusunda gerekli desteği sağlamak için program oluşturduklarını anlattı.

KOBİ seviyesinde veya sanayinin genelinde oluşan sorunlara parmak basmayı ve destekleri artırmayı istediklerini dile getiren Demir, bu alandaki faaliyetleri sayesinde belli bir mesafe aldıklarını aktardı.

Demir, savunma sanayisinde sanayicilere verilen desteklerden bahsederek, üniversite-kamu-özel iş birliğinin önemine değindi.

Uzun zamandır savunma sanayi şurası fikrini gündeme getirdiklerini anımsatan Demir, bu konuda iş birliği yapabileceklerini, "savunma sanayi seferberliği" ile odak konuların belirlendiği ve çalışıldığı geniş katılımlı bir top-

lantı gerçekleştirilebileceğini, bu konuda sanayicilerin önerilerine açık olduklarını anlattı.

"Savunma sanayisinin başarısını memnuniyetle izliyoruz"

Istanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan** ise konuşmasında savunma sanayisiyle ilgili değerlendirmelerde bulundu.

Bahçivan, "Savunma ve havacılık sektörü ciromuzun 5 milyar dolara, ihracatımızın son beş yılda ikiye katlanarak 1,7 milyar dolara, sektördeki Ar-Ge harcamalarımızın da 900 milyon dolara yükseldiğini büyük bir memnuniyetle izliyoruz. Bu başarı hikayesinde en önemli nokta, savunma sanayimizde yerlilik oranının yüzde 60'ları bulmuş olmasıdır." dedi.

Savunma Sanayii Müsteşarlığı'nın 2017-2021 Stratejik Planına göre, savunma sanayisinin yerli ve kaliteli ürüne ihtiyaç duyduğunu aktaran Bahçivan, şunları kaydetti: "Savunma sanayisi bürokrasisi ile özel sektörün en sağlıklı ve verimli şekilde bir araya gelmesi önemli. Üretken ve sonuç odaklı bir iş birliği mekanizmasının oluşturulması noktasında 'ara yüz' niteliği taşıyan kurumlar da önemli rol oynayacak. Türkiye'nin en köklü ve en büyük sanayi odası olan **İSO**, savunma sanayii alanında iş birliklerinin geliştirilmesi noktasında bu 'ara yüz' işlevini görebilecek en yetkin kurumlardan biri. 18 bini aşkın üyesiyle sonuç odaklı iş birlikleri geliştirmek noktasında doğru bir adrestir."

"Savunma sektöründe ithalata bağımlılık azaldıkça cari açık da azalıyor"

Bahçivan, savunma sektöründe ithalata olan bağımlılık azaldıkça cari açığın da düştüğünü belirterek, "Dahası, yüksek teknoloji ve yüksek katma değerli savunma sanayii ürünlerinin ihracatındaki artış, nitelikli ihracat yapısına doğru atılmış büyük bir adım. Savunma sanayii, diğer sektörler üzerinde bir çarpan etkisine sahip." diye konuştu. Başkan Bahçivan, 5 Haziran'da **İSO 500**'ü (Türkiye'nin en büyük 500.Sanayi Kuruluşu) açıklayacaklarını sözlerine ekledi.

İSO Türkiye İmalat Sanayi PMI Mayıs ayında 53,5'e yükseldi

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) Mayıs ayında 53,5'e yükseldi.

İstanbul Sanayi Odası Türkiye ve İstanbul İmalat Sanayi PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketlerinin 2017 yılı Mayıs dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50,0 üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, geçen nisan ayında 51,7 olarak ölçülen **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat PMI Mayıs ayında 53,5'e yükselerek Türk imalat sektörünün faaliyet koşullarında Aralık 2013'ten beri gözlenen en güçlü iyileşmenin gerçekleştiğine işaret etti.

PMI, Mayıs'ta üst üste üçüncü ay olacak şekilde uzun dönem ortalaması olan 50,7 düzeyinin üzerinde kaydedildi. Endekste ki yükseliş üretim, yeni siparişler ve istihdamdaki daha yüksek oranlı artışlardan ve tedarikçilerin teslim süresinin uzamasından kaynaklandı. Üretim Şubat 2014'ten beri ölçülen en güçlü düzeyde artarken, yeni siparişlerdeki büyüme son 42 ayın en yüksek hızına ulaştı. Anket verileri iç talebin güçlendiğini gösterirken yeni ihracat siparişleri de son üç yılın

ikinci en yüksek hızında arttı. İmalat istihdamında Şubat 2015'ten sonraki dönemin en güçlü genişlemesi gerçekleşti. Girdi fiyatları enflasyonu Eylül 2016'dan beri gözlenen en düşük düzeye geriledi.

İstanbul İmalat PMI Mayıs ayında 53,3'e yükseldi

Nisan ayında 52,1 düzeyinde kaydedilen **İstanbul Sanayi Odası** İstanbul İmalat PMI da Mayıs ayında 53,3'e yükseldi. Endeks, faaliyet koşullarında Şubat 2014'ten beri gözlenen en güçlü iyileşmenin yaşandığına işaret etti.

PMI endeksi ayrıca uzun dönem ortalaması (Ocak 2006'dan beri) olan 50,5'in belirgin bir şekilde üzerinde gerçekleşti. Mayıs ayında beş alt endeksin dördü (girdi stokları alt endeksi dışında) manşet **PMI endeksinde** pozitif katkı sağladı. PMI'da nisan ayına kıyasla gerçekleşen yükseliş ise yeni siparişler ve istihdam alt endekslerinden kaynaklandı. (İHA)